

8 juni 2023

Geachte leden van de vaste commissie voor Financiën van de Tweede Kamer,

Op 13 juni staat de Digitale Euro weer op de agenda ter voorbereiding van de Eurogroep. Deze bijeenkomst is een van de laatste momenten om nog input te leveren voor de digitale euro. Graag brengen wij daarom nu speciaal twee fundamentele punten naar voren, die op termijn kunnen leiden tot de noodzakelijke verbetering van ons geldstelsel. Als Stichting Ons Geld pleiten we al meer dan tien jaar voor een eerlijk en veilig geldstelsel. Wij weten ons daarbij gesteund door meer dan 100.000 supporters in de samenleving en inmiddels vele financieel economisch experts. Aan u de taak om deze verantwoordelijkheid te nemen en deze niet aan de ECB te laten. Zo kunt u op verantwoorde wijze inhoud geven aan artikel 106 van onze Grondwet: 'De wet regelt het geldstelsel'.

Veilige rekening voor betalen en sparen of cbdc?

Het Nederlandse parlement heeft verder onderzoek naar digitaal centrale bankgeld in 2020 gesteund, omdat dit vergelijkbaar zou zijn met de door de WRR bepleite veilige rekening voor betalen en sparen. Daarom onze eerste oproep:

1. Zorg dat de digitale euro zodanig wordt vormgegeven dat deze (eventueel op iets langere termijn) ook geschikt is om mee te sparen en dit niet beperkt wordt tot een laag bedrag zoals €3.000. Met als doel om op termijn de publieke vangnetten voor commerciële banken weg te nemen.

Ter verduidelijk volgt hieronder een kort overzicht van de politieke ontwikkelingen rondom het onderwerp. Voor een gedetailleerd artikel, compleet met verwijzing naar kamerstukken en andere relevante documenten, verwijzen wij naar deze [link](#).

In 2016 besprak de Kamer voor het eerst het geldstelsel naar aanleiding van het Burgerinitiatief Ons Geld. Ook kwam daarbij het voorstel van een Deposito Bank aan de orde (een veilige rekening voor betalen en sparen, vrij van bankrisico, een voorstel van Stichting Full Reserve). De Kamer besloot toen unaniem dat er een **veilig alternatief voor de bankrekening** moest komen. Ook besloot minister Dijsselbloem om aan de WRR opdracht te geven om nader onderzoek te doen naar het geldstelsel.

In 2019 adviseerde de WRR in het [rapport Geld en Schuld](#) o.a. ook om een veilig alternatief voor de bankrekening aan te bieden en om digitaal centrale bankgeld te onderzoeken voor betalen en sparen. I.c. een betere balans tussen publieke en private verantwoordelijkheden en belangen in het geldstelsel.

In 2020 werd de [Toekomst van het geldstelsel](#) in uw Kamer besproken, inmiddels met minister Hoekstra. Aan de orde waren:

1. De kabinetsreactie op het WRR rapport 'Geld en Schuld'
2. Het voorstel van kamerlid Alkaya om een veilige publieke nationale betaal- en spaarbank op te richten
3. Het voorstel van DNB om digitaal centrale bankgeld verder te onderzoeken. (Letterlijk: "DNB kan dan betaalrekeningen gaan aanbieden en ook sparen bij DNB mogelijk maken")

Zonder hier op alle details in te gaan werd aan het eind van dit debat onverwacht door een kleine meerderheid besloten om niet voor de veilige rekening voor betalen en sparen van Alkaya te stemmen, ondanks de aanbeveling van de WRR om deze mogelijk te maken. Ingezet moest worden op de ontwikkeling van digitaal centrale bankgeld.

Inmiddels is de onderzoeks- en experimentele fase van de ECB omtrent de digitale euro bijna afgerond en kunnen wij eind van de maand (28 juni a.s.) een voorstel tot wetgeving vanuit de Europese Commissie tegemoet zien. De bijeenkomst met de Eurogroep op 13 juni is een van de laatste momenten om nog input te leveren voor de digitale euro. Daarom vinden wij het belangrijk om te benadrukken dat de digitale euro destijds is voorgesteld om tegemoet te komen aan de wens van een publieke veilige vorm van geld voor betalen en sparen. Hiermee zou het bankenlandschap diverser worden en het zou banken disciplineren bij hun financiering en het nemen van risico's.

Maar met de huidige beperkte opzet van de digitale euro (maximum €3.000 wordt genoemd) zal dit slechts een betaalmiddel zijn en geen veilige plek voor spaargeld.

Kan uw commissie toch tenminste aan de minister aangeven dat het publieke belang van een veilige betaal- en spaarrekening geborgd moet zijn, ook op Europees niveau. Tevens zal in het [besluit](#) over De Volksbank het borgen van dit publieke belang in ieder geval moeten worden meegenomen. Deze kan worden omgevormd tot een publieke nutsbank die een veilige rekening voor betalen en sparen moet aanbieden (Motie Grinwis en Slootweg van maart 2023).

Wettig betaalmiddel

In haar brief geeft de minister aan dat het haar nog niet duidelijk is wat het betekent als de digitale euro wettig betaalmiddel wordt, maar dat dit wel wordt overwogen om de acceptatie van de digitale euro te bevorderen. Contant geld is nu ons enige wettig betaalmiddel, giraal bankgeld niet. Daarom onze tweede oproep:

2. Maak de digitale euro geen wettig betaalmiddel.

Bij de vaststelling van het nieuw burgerlijk wetboek was destijds het uitgangspunt dat alleen fysiek contant geld wettig betaalmiddel is. Men koos toen voor de term 'gangbaar geld' in plaats van 'wettig betaalmiddel' en legde daarmee het primaat nadrukkelijk bij het rechtsverkeer in plaats van bij overheidsmacht. Dit is goed voor de balans tussen privaat en publiek geld.

Gangbaar geld is het begrip dat in NL wordt gebruikt in plaats van wettig betaalmiddel. Wettig betaalmiddel is een status die door de wetgever wordt opgelegd. Gangbaar geld is een constatering over de feitelijke gangbaarheid van het geld. Die constatering wordt gedaan door de rechter i.p.v. de wetgever, en wordt van geval tot geval bekeken.

Door te spreken van gangbaar geld in plaats van wettig betaalmiddel, vermeed de wetgever het om: "onnodig partij te kiezen voor de door sommigen aangehangen theorie dat geld zijn hoedanigheid uitsluitend aan de Staat kan ontleen. (...) Volgens vele anderen wordt immers wat geld is, in laatste instantie bepaald door maatschappelijke opvattingen" ([TK 7729](#) 6 p. 114).

De overheid mag private geldmiddelen niet steunen maar ook niet verbieden. Evenmin mag ze zichzelf het voordeel verschaffen door het gebruik van haar geldmiddel wettelijk voor te schrijven (bijvoorbeeld door het de status wettig betaalmiddel te geven). De publieke geldmacht wordt scherp gehouden (en machtsmisbruik wordt tegengegaan) door de aanwezigheid van private alternatieven, en de mogelijkheid van drempelloze overstap naar die alternatieven. Het publieke geldmiddel heeft als inherent voordeel dat het de belichaming is van de algemene waarde-eenheid. Dat moet voldoende zijn voor de gangbaarheid ervan. Die gangbaarheid mag niet worden afgedwongen met machtsmiddelen, zoals de status 'wettig betaalmiddel'.

Wij vertrouwen erop dat u onze oproepen serieus neemt en als input aan de minister meegeeft in uw voorbereiding voor het gesprek voorafgaand aan de bijeenkomst van de Eurogroep in juni. Uiteraard zijn wij graag bereid tot het geven van nadere informatie. Ons volledige voorstel voor de digitale euro die we wél willen, vindt u terug op onze [site](#).

Hoogachtend,

Stichting Ons Geld,

Conny Bergé
Jacqueline Haarsma